

Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις αυτές μόνον λόγω της ιθαγένειάς τους

(2002/C 126 E/15)

COM(2002) 59 τελικό — 2002/0039(CNS)

(Υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 6 Φεβρουαρίου 2002)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 63 σημείο 4,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Κατά την έκτακτη σύνοδο του στο Τάμπερε, στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διακήρυξε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να εξασφαλίσει την ίση μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν νόμιμα στην επικράτεια των κρατών μελών της, να τους παράσχει δικαιώματα και υποχρεώσεις συγκρίσιμα εκείνων που απολαμβάνουν οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να προωθήσει την άνευ διακρίσεων μεταχείριση στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή και να επιδιώξει την προσέγγιση του νομικού καθεστώτος τους προς εκείνο των υπηκόων των κρατών μελών.
- (2) Στο ψήφισμά του της 27ης Οκτωβρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επέμεινε στην ταχεία υλοποίηση των υποχρέσεων για δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που κατοικούν νόμιμα στα κράτη μέλη και στον καθορισμό του νομικού καθεστώτος τους, στον οποίο να περιλαμβάνονται ενιαία δικαιώματα, όσο το δυνατόν πλησιέστερα εκείνων που απολαμβάνουν οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽¹⁾.
- (3) Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή απηύθυνε επίσης έκκληση για την ουσιαστική εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης στον κοινωνικό τομέα μεταξύ των κοινοτικών υπηκόων και των υπηκόων τρίτων χωρών, ιδίως στη γνώμη που εξέδωσε στις 26 Σεπτεμβρίου 1991 για το καθεστώς των διακινούμενων εργαζομένων από τρίτες χώρες⁽²⁾.
- (4) Στο άρθρο 6 παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπεται ότι η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.
- (5) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(6) Η προώθηση υψηλού επιπέδου κοινωνικής προστασίας και η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου στα κράτη μέλη αποτελούν στόχους της Κοινότητας.

(7) Όσον αφορά τις συνθήκες κοινωνικής προστασίας των υπηκόων τρίτων χωρών, και ειδικότερα το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης που ισχύει στην περίπτωση τους, το Συμβούλιο «Απασχόληση και Κοινωνικές Υποθέσεις» έκρινε στα συμπεράσματά του της 3ης Δεκεμβρίου 2001 ότι ο συντονισμός που ισχύει για τους υπηκόους τρίτων χωρών πρέπει να τους παραχωρεί ένα σύνολο ενιαίων δικαιωμάτων όσο το δυνατόν πλησιέστερων με εκείνα των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(8) Αυτή τη στιγμή, ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, ο οποίος αποτελεί τη βάση του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των διαφόρων κρατών μελών, δεν εφαρμόζεται παρά μόνον στην περίπτωση ορισμένων υπηκόων τρίτων χωρών⁽³⁾. Ο αριθμός και η πολυμορφία των νομικών μέσων που χρησιμοποιούνται για να επιλυθούν τα προβλήματα συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών τα οποία αντιμετωπίζουν οι υπήκοοι τρίτων χωρών που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με τους κοινοτικούς υπηκόους, είναι πηγή νομικής και διοικητικής πολυπλοκότητας. Οδηγούν σε σημαντικές δυσκολίες τόσο για τους ενδιαφερομένους, όσο για τους εργοδότες τους και τους αρμόδιους εθνικούς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης.

(9) Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί η εφαρμογή των κανόνων συντονισμού του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στους υπηκόους τρίτων χωρών που κατοικούν νόμιμα στην Κοινότητα και δεν καλύπτονται αυτή τη στιγμή από τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού λόγω της ιθαγένειάς τους ενώ πληρούν τις υπόλοιπες προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό αυτόν.

(10) Η εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 στα πρόσωπα αυτά δεν παραχωρεί στους ενδιαφερομένους κανένα δικαίωμα εισόδου, διαμονής ή μόνιμης εγκατάστασης, ούτε δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας ενός κράτους μέλους.

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, ΕΕ L 149 της 5.7.1971, σ. 2. Κανονισμός όπως ενημερώθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 118/97 (ΕΕ L 28 της 30.1.1997, σ. 1) και τροποποιήθηκε τελευταία φορά από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1386/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2001 (ΕΕ L 187 της 10.7.2001, σ. 1).

⁽¹⁾ ΕΕ C 154 της 5.6.2000, σ. 63.

⁽²⁾ ΕΕ C 339 της 31.12.1991, σ. 82.

- (11) Είναι σκόπιμο να θεσπιστούν μεταβατικές διατάξεις που θα αποβλέπουν στο να προστατεύσουν τα πρόσωπα στα οποία αναφέρεται ο παρών κανονισμός και να αποτρέψουν την απώλεια δικαιωμάτων τους λόγω της έναρξης ισχύος του.
- (12) Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, είναι απαραίτητο και σκόπιμο η επέκταση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης να πραγματοποιηθεί με ένα κοινοτικό νομικό μέσο, το οποίο να είναι δεσμευτικό και άμεσα εφαρμόσιμο σε όλα τα κράτη μέλη που έχουν υιοθετήσει τον παρόντα κανονισμό.
- (13) Δεδομένου ότι οι στόχοι της προβλεπόμενης ενέργειας δεν μπορούν να επιτευχθούν κατά τρόπο ικανοποιητικό από τα κράτη μέλη και συνεπώς, λόγω της διάστασης της ενέργειας, μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να προβεί στη λήψη μέτρων, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που καθιερώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας όπως αυτή διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα όρια που απαιτούνται για την επίτευξη αυτών των στόχων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων χωρών που δεν καλύπτονται ήδη από τις εν λόγω διατάξεις λόγω της ιθαγένειάς τους, εφόσον διαμένουν νόμιμα στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και διακινούνται νόμιμα στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Άρθρο 2

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν δημιουργεί κανένα δικαίωμα για περίοδο προγενέστερη της ...⁽¹⁾.

2. Κάθε περίοδος ασφάλισης καθώς και, κατά περίπτωση, κάθε περίοδος απασχόλησης, μη μισθωτής δραστηριότητας ή διαμονής που συμπληρώθηκε στο πλαίσιο της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους πριν από την ... λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων που γεννώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, δικαίωμα γεννάται δυνάμει του παρόντος κανονισμού ακόμα και όταν αφορά γεγονός που έλαβε χώρα πριν από την ...

4. Κάθε παροχή που δεν έχει εκκαθαριστεί ή έχει ανασταλεί λόγω της ιθαγένειας ή της μόνιμης κατοικίας του ενδιαφερομένου, εκκαθαρίζεται ή αποκαθίσταται από την ..., ύστερα από αίτηση του ίδιου, με την επιφύλαξη ότι τα δικαιώματα που έχουν εκκαθαριστεί προηγουμένως δεν καταβλήθηκαν ως εφάπαξ ποσό.

5. Τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων οι οποίοι πέτυχαν πριν από την ... την εκκαθάριση σύνταξης, μπορούν να αναθεωρηθούν, ύστερα από αίτησή τους, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

6. Εάν η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 ή στην παράγραφο 5 υποβληθεί μέσα σε προθεσμία δύο ετών από την ..., τα δικαιώματα που γεννώνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού αποκτώνται από αυτή την ημερομηνία, χωρίς να μπορούν να αντιταχθούν στους ενδιαφερομένους οι διατάξεις οποιουδήποτε κράτους μέλους σχετικά με την έκπτωση ή την παραγραφή δικαιωμάτων.

7. Εάν η αίτηση που αναφέρεται στην παράγραφο 4 ή στην παράγραφο 5 υποβληθεί ύστερα από τη λήξη της προθεσμίας που αναφέρεται στην παράγραφο 6, τα δικαιώματα από τα οποία δεν εξέπεσε ο δικαιούχος ή τα οποία δεν παραγράφηκαν, αποκτώνται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων της νομοθεσίας κάποιου κράτους μέλους.

Άρθρο 3

Ο παρών κανονισμός τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

(¹) Ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού που θα βασίζεται στην παρούσα πρόταση.